

den anden. Muldvarpen æder Oldenborrer, men Ræven æder Muldvarpene, den søger dem endogaa under Jorden. Det er derfor vanskeligt at sige, om vi meest skulle frede om Muldvarpen eller om Ræven; men dette Spørgsmaal maa vi afgjøre efter Erfaringen, naar vi have værnet om dem begge i flere Aar. Det er ikke alene Muldvarpen, som Ræven ødelægger, men ogsaa flere andre Dyr, f. Ex. Spidsmusen. Vi maae ogsaa ved nærmere Erfaring komme efter, om det ikke kunde være gavnligt at ødelægge Muldvarpe og Spidsmus for at faae Rævene til at æde Insekter; naar de ikke have andre Gjenstande for deres Slugvornhed, saa æde de dem. Det kan imidlertid gjerne være, at vi maae gaae en anden Vej, som maaskee vil være den eneste frugtbringende, den nemlig i 4 eller 5 Aar at ødelægge, saavidt vi kunne, alle Muldvarpe, for at Rævene, som sagt, kunne blive nøbte til at æde Larver, og dernæst i 5 andre Aar at ødelægge, saavidt vi kunne, alle Ræve, Bæfeler o. s. v. og frede om alle andre Dyr, der forsøge deres Lykke imod Insekterne. Det er altsaa min Hensigt at støtte denne Lov endnu videre, end den selv gaaer, i den fulde Overbeviisning, at det er paa Videnskabens Grundvold og i Landvæsenets Tjeneste, man arbejder; Mere kan man da ikke forlange. Jeg er ogsaa ganske enig i, at der i Loven af 1851 ligger en Indskrænkning i Friheden, som man bør komme til at hæve. Spørgsmaalet er kun, om Diebliffet nu er kommet. Det kan gjerne være, at man i 1851 kunde være bleven staaende indenfor snævrere Grændser. Man kæmpede dengang imod Noget, der var erobret og som blev kaldt en Ret, men som var en Fordom, nemlig den hele saakaldte Sagtret, der bestod og hævedes ved strenge Lovbestemmelser — den var en Annasfelse og Fordom — og hvergang man kommer til at skulle hæve og tilintetgjøre en Annasfelse og Fordom, kommer man i Almindelighed — det er næsten unndgaeligt — til at gjøre et Skridt ndover det absolut Nødvendige. Her ere vi vistnok i et af de Tilfælde, hvor Skridtet har været længere, end det i Tiden vilde være passende at haandhæve; men det staaer tvivlsomt for mig, om Tiden allerede nu er kommen til at gjøre en Forandring i saa Henseende. Det

veed jeg, at i det Diebliff, der skeer en alvorlig Bestræbelse for at ophæve eller fornuftig at reformere den bestaaende Fæstelovgivning og gaae over til saadanne Forhold, hvorefter alle Egenomme i Landet stilles ligeoverfor hverandre som uprivilegerede ved Lovgivningen, da er Tiden kommen til at hæve slige Indskrænkninger i Friheden. Det, der er til Hinder for at komme til at forstaae hverandre rigtig, hvad angaaer alle Lovgivningsfager i denne Retning, er at man vedbliver at fastholde saadanne Bestemmelser, der hænge sammen med en ganske anden Tid, og derved bringer i stadig Grindring, at der i Landet er en stor Befolkning, der i en lang Række af Aar har været betragtet som en Dyndebefolkning, som værende til Tjeneste for den øvrige meget indskrænkede Deel af Samfundet. Dette maa først bortfalde. Vi ville da komme til at staae paa et ganske simpelt Grundlag, og vi kunne da hæve disse Indskrænkninger i Friheden, om hvis Nytte man kan tvivle og som engang maae høre op. Men det Grundlag, hvorfra man er gaaet ud, da den her omhandlede Indskrænkning blev fastsat, er endnu ikke ordnet saaledes, at man med Sikkerhed kan sige, om Tiden til at hæve den er kommen, saaledes at man ved at hæve den ikke kommer til at indskrænke Friheden endnu mere. Man maa ofte ved Indskrænkninger af denne Art værne om Friheden. Lad Friheden komme i det Hele taget, saa behøves den Art Indskrænkninger ikke.

Formanden: Rigsdagsmanden for Svendborg Amts 6te Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

J. A. Hansen: Jeg vil blot bemærke ligeoverfor den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavn 6te Valgkreds (Blitzen-Tinde), at naar jeg har talt om Indskrænkninger i Loven af 1851, har jeg derved sigtet til § 1 i Lovforslaget, medens han imødegik mig med Hensyn til § 2. Ligeoverfor den ærede Rigsdagsmand for Sørs Amts 3die Valgkreds (Fonnesbeck) skal jeg kun gjøre den Bemærkning, at naar han flere Gange i sit Foredrag omtalte Modstanden imod Loven som fremkommen af Videnskab, da har jeg ikke mærket